

(4)

(c) Why did यौगन्धरायण publicise the death of वासवदत्ता?

(d) What was the name of the वीणा of उदयन?
Where was it found?

P-I (1+1+1)G/13

2013

SANSKRIT (General)

First Paper

Full Marks : 50

Time : Two Hours

The figures in the margin indicate full marks.

1. (a) Define and illustrate any *two* of the following :

5×2=10

(i) इन्द्रवज्रा

(ii) वसन्ततिलक

(iii) तोटक

(iv) मन्दाक्रान्ता

(b) Name and scan the metre (any *one*) : 5

(i) नवपलाशपलाशवनं पुरः।

(ii) ममापि च क्षपयतु नीललोहितः।

(iii) न जाने भोक्तारं कमिह समुपस्थास्यति विधिः।

2. (a) Decline any *five* of the following : 5

(i) वाच् in सप्तमी बहुवचन।

(ii) पितृ in तृतीया एकवचन।

(iii) मति in द्वितीया बहुवचन।

P.T.O.

(2)

- (iv) वधू in षष्ठी द्विवचन।
 (v) वारि in द्वितीया बहुवचन।
 (vi) आत्मन् in चतुर्थी एकवचन।
 (vii) अस्मद् in पञ्चमी एकवचन।
 (viii) त्रि in स्त्रीलिङ्ग चतुर्थी।

(b) Conjugate any *five* of the following : 5

- (i) गम् in विधिलिङ् 3rd person plural.
 (ii) कृ (परस्मैपदी) in लोट् 2nd person dual.
 (iii) अस् in लट् 3rd person dual.
 (iv) हन् in लट् 3rd person plural.
 (v) दिव् in लङ् 1st person singular.
 (vi) सेव् in लृट् 3rd person plural.
 (vii) तन् (परस्मैपदी) in लङ् 2nd person dual.
 (viii) हु in विधिलिङ् 2nd person singular.

3. Discuss the importance of the role played by यौगन्धरायण in the development of the drama स्वप्नवासवदत्तम्. 10

Or,

Narrate the episode of ब्रह्मचारी as narrated in the first act of the play स्वप्नवासवदत्तम् and indicate its dramatic importance.

2/21-7450

(3)

4. Translate any *one* into English or Vernacular : 5

(a) खगा वासोपेताः सलिलमवगाहो मुनिजनः
 प्रदीप्तोऽग्निर्भाति प्रविचरति धूमो मुनिवनम्।
 परिभ्रष्टो दराद् रविरपि च संक्षिप्तकिरणो
 रथं व्यावर्त्योसौ प्रविशति शनैरस्तशिखरम्॥

(b) शय्या नावनता तथास्तृतसमा न व्याकुलप्रच्छदा
 न क्लिष्टं हि शिरोपधानममलं शीर्षाभिधातौषधैः।
 रोगे दृष्टिविलोभनं जनयितुं शोभा न काचित् कृता
 प्राणी प्राप्य रुजा पुनर्न शयनं शीघ्रं स्वयं मुञ्चति॥

5. Explain any *one* of the following : 6

(a) सुखमर्थो भवेद् दातुं सुखं प्राणाः सुखं तपः।
 सुखमन्यद् भवेत् सर्वं दुःखं न्यासस्य रक्षणम्॥
 (b) गुणानां वा विशालानां सत्काराणां च नित्यशः।
 कर्तारः सुलभा लोके विज्ञातारस्तु दर्लभाः॥

6. Answer any *two* of the following : 2×2=4

(a) Who was पद्मावती? Why did she go to तपोवन?
 (b) 'महद्भाटमुद्रहति रुमन्वान्'—Who was रुमन्वान्?
 Why did he bear 'महद् भारम्'?

P.T.O.

2/21-7450

(4)

- (ii) वने उपवसति साधुः।
(iii) शिशवे रोचते मोदकः।
(iv) सूर्ये उदिते पद्मं प्रकाशते।
(v) कविषु कालिदासः श्रेष्ठः।
(vi) मूषिकः मार्जारात् बिभेति।
-

P-I (1+1+1)G/13

2013

SANSKRIT (General)

Second Paper

Full Marks : 50

Time : Two Hours

The figures in the margin indicate full marks.

1. Elucidate in Bengali (any one) : 5

- (a) आ परितोषाद्विदृषां न साधु मन्ये प्रयोगविज्ञानम्।
(b) अर्थो हि कन्या परकीय एव।

Or,

Answer any *one* of the following :

- (a) 'न खलु न खलु वाण...मृदुनि मृगशरीरे
नुलाराशादिवाग्निः'—Who said this and to whom?
In what context did the speaker say this?
(b) दूरीकृता' खलु गुणैरुत्थानलता वनलताभिः—Who
said this? Why did the speaker say this?

2. Answer any *one* of the following questions : 12

- (a) Describe the departure of Śakuntala from the
hermitage of Kaṇva and write a few lines on
Kālidāsa's treatment of nature.

P.T.O.

(2)

(b) Delineate the character of Kanva in the drama
अभिज्ञानशकुन्तलम्।

3. Translate into English or Bengali (any two) :

5×2=10

(a) नीवाराः शुकगर्भकोदरमुखभ्रष्टास्तरुणामधः
प्रस्निग्धाः क्वचिदिद्गुदीफलभिदः सुज्यन्न पुवोपलाः।
विश्वासोपगादभिन्नगतयः शब्दं सहन्ते मृगा
स्तोयाधारपथाश्च वल्कलशिखानिष्यन्दरेखाङ्किताः॥

(b) सरसिजमनुविद्धं शैवलेनापि रम्यं
मलिनपि हिमांशोर्लक्ष्म लक्ष्मीं तनोति।
इयमधिकमनोज्ञा वल्कलेनापि तन्वी
किमिव हि मधुराणां मण्डनं नाकृतीनाम्॥

(c) विचिन्तयन्ती यमनन्यमानसा
तपोधनं वेत्सि न मामुपस्थितम्।
स्मरिष्यति त्वां न स वोधितोऽपि सन्
कथां प्रमत्तः प्रथमं कृतामिव॥

(d) गाहन्तां महिषा निपानसलिलं शृङ्गैर्मुहुस्ताडितं
छायाबद्धकदम्बकं मृगकुलं शोमन्थमभ्यस्यत्।
विश्रब्धं क्रियतात् वराहततिभिर्मुस्ताक्षतिः पल्वला
विश्रामं लभतामिदं च शिथिलज्याबन्धमन्मद्धतुः॥

(3)

4. Explain with reference to the context any one of the
following : 8

(a) चित्रे निवेशय परिकल्पितसत्त्वयोगा
रूपोच्चयेन मनसा विधिना कृता नु।
स्त्रीरत्रसृष्टिरपरा प्रतिभाति सा मे
धातुर्विभुत्वमनुचिन्त्य वपुश्च तस्याः॥

(b) इदं किलाव्याजमनोहरं वपु-
स्तपः क्षमं साधयितुं य इच्छति।
ध्रुवं स नीलोत्पलपत्रधारया
समीलतां छेतुमृषिर्व्यवस्यति॥

5. Explain any three of the following सूत्र's : 3×3=9

- (a) कुर्तुरीप्सिततमं कर्म।
(b) भीत्रार्थानां भयहेतुः।
(c) यतच्च निर्धारणम्।
(d) सहयुक्तेऽप्रधाने।
(e) अकथितञ्च।
(f) अपवर्गे तृतीया।

6. Account for the case-ending in any three of the
following underline words : 2×3=6

(i) जटाभिः तापसम् अपश्यम्।

P.T.O.

P-I (1+1+1)G/13

2013

SANSKRIT (General)

Third Paper

Full Marks : 50

Time : Two Hours

The figures in the margin indicate full marks.

1. Answer any *two* of the following questions :

14×2=28

- (a) Discuss the influence of Rāmāyaṇa on Indian culture and literature.
- (b) What is Lyric? Give an account of lyrical poetry in Sanskrit literature.
- (c) Make an estimate of Bhavabhūti as a dramatist.
- (d) What is इतिहास? Write the names of some Historical Kāvya alongwith their authors in Sanskrit. Write a note on राजतरङ्गिणी.

2. Write short notes on any *two* of the following :

6×2=12

- (a) शृङ्गारशतकम्।
- (b) हितोपदेश
- (c) श्रीमद्भगवद्गीता

P.T.O.

2/23-7450

(2)

(d) शिशुपालवध।

(e) मालविकाग्निमित्रम्।

3. Answer any *five* of the following questions :

2×5=10

(a) Who is the author of the रामायण? Write the names of its काण्ड's.

(b) Why is the महाभारत called शतसाहस्रीसंहिता?

(c) For which quality is Dandin famous? Write the names of his works.

(d) What are the dramas written by Rājasekhara?

(e) How many stories are in 'वेतालपञ्चविंशति'? Who wrote it?

(f) What is चम्पूकाव्य? Write the names of the Mahābhārata -based चम्पूकाव्यs.

(g) Who wrote बुद्धचरित? Write the names of other works of this writer.

(h) Write the name of a प्रहसन in Sanskrit. Who wrote it?